

REFERAT Oppvekstutvalget d. 18-11-2025

Mødedato Tirsdag d. 18. november 2025 kl. 16:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	9
Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll fra 04.11.2025.....	10
Høringssvar - forslag til ny straffebestemmelse for rekruttering av barn til kriminalitet.....	12
Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner.....	19
Søknad om kommunal lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as.....	21
Bruk av frivillige lokale barnevernsinstitusjoner.....	29
Høringssvar - forslag om å gjøre det obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfag på ungdomstrin	31
Involvering av foresatte i leseopplæringen på småtrinnet.....	36
Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2026-2029 og årsbudsjett 2026 - Oppvekstområdet...	45

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Justert årsprognose pr 18.11.25

Komplett innkalling_ Oppvekstutvalget (18.11.2025)

Saksliste Oppvekstutvalget 18.11.2025

PROTOKOLL OPPVEKSTUTVALGET

Dato: 18.11.2025
Sted: Formannskapssalen
Behandlede saker: 41/25 - 48/25
Møtets varighet: Kl. 16.00 til 18.50
Møteleder: Leder i utvalg Arve Stokkelien

Til stede:

Arve Stokkelien (H)
Nicolai Østeby (H)
Silje Vårlid (KRF)
Øistein Hatlebakk (FRP)
Jannicke Svaba Halvorsen (FRP)
Ida Branthus Hirst (AP)
Heidi Johansen (SV)
Ian Martin Reed (INP)
Helèn Rosvold Andersen (PP)
Kjetil Aasen (H)
Kristine Løite-Blom (H)

Forfall:

for Ingrid Trønnes Mæhre (H)
for Grethe Jakobsen Alver (H)

Til stede fra administrasjonen:

Kristin Eidet Robstad, kommunaldirektør oppvekst
Svein Tore Kvernes, stabsleder oppvekst, plan og forvaltning
Rune Opstad Heggdal, kommunalsjef skole/sfo
Gudrun Svensson, kommunalsjef barnehage
Turid Hauge Knudsen, virksomhetsleder oppvekst, Helse barn og unge
Marianne Stormark, helsesykepleier.
Phally Long Prum, rådgiver Frivillighet og medvirkning
Anne Grethe Widding, virksomhetsleder, Frivillighet og medvirkning
Kjetil Solvang, rådgiver økonomistyring
Eva Sand, utvalgsssekretær

Dessuten møtte:

Ronny Myrene, FUB/FUB
Kristian Espedal Larsen, utdanningsforbundet
Isabell Hoff, vara ungdommens bystyrerepresentant

Orientering Seksualundervisningsopplegg «Spør først»

v/Rune Opstad Heggdal, kommunalsjef skole, Marianne Stormark, helsesykepleier

- Trygg sammen
- Forebygging
- Lederne sier
- Elevene sier

- Kjærlighetstrappen

Rapportering bekymringsfullt fravær og aktive skolemiljø saker (tilgangsstyrt)

v/Rune Opstad Heggdal, kommunalsjef skole

- Beskrivelse av indikator.
- Totalt antall aktive aktivitetsplaner og elever med bekymringsfullt fravær – utvikling over tid
- Detaljer – utvikling over tid

41/25 Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll av 04.11.2025 (ark.nr. 2025000265)

Oppvekstutvalgets vedtak

Oppvekstutvalget godkjenner protokollen fra møtet 04.11.2025
(Enst.)

42/25 Høringssvar - forslag til ny straffebestemmelse for involvering av barn til kriminalitet (ark.nr. 2025017467)

Oppvekstutvalgets innstilling

Formannskapet støtter regjeringens forslag om ny straffebestemmelse for involvering av barn til kriminalitet
(Enst.)

Formannskapet ber administrasjonen innarbeide i høringssvaret at Kristiansand kommune ser svært alvorlig på utviklingen med utnyttelse av barn og unge, særlig unge under den kriminelle lavalderen, i kriminelle handlinger. Administrasjonen bes understreke i høringssvaret viktigheten av at også barn og unge møter raske og tydelige reaksjoner på kriminalitet, både av allmennpreventive og individualpreventive hensyn.
(8/3)

Forslag:

Repr. Nicolai Østeby (H) fremmet følgende tilleggsforslag
«Formannskapet ber administrasjonen innarbeide i høringssvaret at Kristiansand kommune ser svært alvorlig på utviklingen med utnyttelse av barn og unge, særlig unge under den kriminelle lavalderen, i kriminelle

handlinger. Administrasjonen bes understreke i høringssvaret viktigheten av at også barn og unge møter raske og tydelige reaksjoner på kriminalitet, både av allmennpreventive og individualpreventive hensyn.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Høyre sitt tilleggsforslag ble vedtatt med 8 mot 3 stemmer (KrF, SV, AP).

43/25 Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner
(ark.nr. 2025017979)

Oppvekstutvalgets innstilling

Saken tas til orientering

(Enst.)

44/25 Søknad om kommunal lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as
(ark.nr. 2023009563)

Oppvekstutvalgets innstilling

1. Kristiansand kommune garanterer for samlet lån inntil 168.740.000 kr til oppføring av byggetrinn 2 hos Drangsvann barnehage i form av simpel kausjon. Lånegarantien reduseres i forbindelse med konvertering fra byggelån til langsiktig lån til 150.740.000 kr. Lånegarantien gjelder inntil lånet er innfridd, begrenset til 30 år fra utbetalingstidspunktet. Det forutsettes at garantiansvaret nedtrappes suksessivt i takt med forutsatt utvikling av hovedforholdet.

2. Betingelsene for kommunal lånegaranti er:

- a. Etableringen skal være i henhold til de kapasitetsbehov økonomiplanen angir.
- b. Minstenorm for antall barn pr. m² skal være i henhold til anbefalte normer som framgår av barnehageloven.
- c. Oppvekstutvalget godkjenner barnehagens drift og investeringsbudsjett.
- d. Eierne kan ikke ta ut overskudd/utbytte fra driften.
- e. Det settes som vilkår at det etableres «ordnede lønns- og arbeidsforhold» for de ansatte. Dvs. PBL avtale, eller tilsvarende.
- f. Lånegarantien opphører ved et eventuelt videresalg av barnehagen.

3. Ved eventuelt mislighold av lånet som medfører at garantiansvaret for Kristiansand kommune utløses vil kommunen kunne kreve eiendommen realisert for dekning av beløpet.

(Enst.)

45/25 Bruk av frivillige lokale barnevernstiltak og innrulling av nyansatte
(ark.nr. 2025007973)

Oppvekstutvalgets vedtak

Saken sendes tilbake til administrasjonen.
(Enst.)

46/25 Høringssvar - forslag om å gjøre det obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfag på ungdomstrinnet
(ark.nr. 2025020908)

Oppvekstutvalgets innstilling

1. Kristiansand kommune støtter forslaget om at det skal bli obligatorisk for kommuner og private skoler å tilby opplæring i arbeidslivsfag som alternativ til fremmedspråk for elevene på ungdomstrinnet, mens det blir valgfritt å tilby fordypning i engelsk, norsk, samisk eller matematikk.

(Enst.)

2. Kristiansand kommune mener at undervisning i arbeidslivsdagene ikke nødvendigvis må utøves av godkjent pedagog, men at fagarbeidere med relevant yrkesutdanning eller yrkespraksis også kan benyttes der dette er hensiktsmessig.

(Enst.)

Forslag:

Leder Arve Stokkelien (H), fremmet følgende tilleggsforslag:

Oppvekstutvalget ber om at følgende innarbeides i høringssvaret:

“Kristiansand kommune mener at undervisning i arbeidslivsdagene ikke nødvendigvis må utøves av godkjent pedagog, men at fagarbeidere med relevant yrkesutdanning eller yrkespraksis også kan benyttes der dette er hensiktsmessig.”

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 1

Tilleggsforslaget fra Høyre ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 2

47/25 Involvering av foresatte i leseopplæringen på småtrinnet
(ark.nr. 2025018955)

Oppvekstutvalgets vedtak

Saken sendes tilbake til administrasjonen
(Enst.)

48/25 Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2026-2029 og årsbudsjett 2026 - Oppvekstområdet
(ark.nr. 2025020956)

Oppvekstutvalgets vedtak

Oppvekstutvalget tar forslaget til økonomiplan på Oppvekstområdet til orientering
(Enst.)

EVENTUELT:

Repr. Heidi Johansen (SV) fremmet følgende sak.

«Oppvekstutvalget ber om en sak som vurderer om Kristiansand kommune skal takke ja til Norwaco sitt tilbud om å finansiere driften av AV-sentralen.»

Forslaget fra SV falt med 10 mot 1 stemme (SV)

Repr. Kristine Løite-Blom (H) fremmet følgende sak.

«Oppvekstutvalget ber om å få en sak om rutineene rundt utdelte nettbrett og pc-er i skolen. Orienteringen bør inneholde en vurdering av om regler og restriksjoner på maskinene er tilstrekkelig mht ivareta elevenes digitale sikkerhet både hjemme og på skolen.»

Forslaget fra Høyre ble enstemmig vedtatt.

Møtet hevet.

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 41/25: Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll fra 04.11.2025

Bilag

Protokoll Oppvekstutvalget 04.11.2025

Dato 10. november 2025
Saksnr.: 2025000265-53
Saksbehandler Eva Sand
Godkjent av Kristin Eidet Robstad

Saksgang
Oppvekstutvalget

Møtedato
18.11.2025

Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll av 04.11.2025

[Oppvekstutvalget godkjenner protokollen fra møtet 04.11.2025](#)

Vedlegg:
Protokollen fra møtet 04.11.2025

Punkt 42/25: Høringssvar - forslag til ny straffebestemmelse for rekruttering av barn til kriminalitet

Bilag

Vedtak Form, 19112025, Sak 83/25, Høringssvar - forslag til ny straffebestemmelse for involvering av barn til kriminalitet

horingsnotat-ny-straffebestemmelse-om-involvering-av-mindrearige-i-kriminalitet

Dato 11. november 2025
Saksnr.: 2025017467-2
Saksbehandler Johanne Marie Benitez Nilsen
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Kristin Eidet Robstad
Camilla Jarlsby
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Oppvekstutvalget
Formannskapet

Møtedato
18.11.2025
19.11.2025

Hørings svar - forslag til ny straffebestemmelse for involvering av barn til kriminalitet

Forslag til vedtak

[Formannskapet støtter regjeringens forslag til ny straffebestemmelse for involvering av barn til kriminalitet](#)

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring et forslag om å innføre en ny straffebestemmelse som kriminaliserer involvering av mindreårige i kriminelle handlinger. Forslaget kommer som svar på en bekymringsfull utvikling der barn og unge rekrutteres til alvorlig kriminalitet, ofte via digitale plattformer og sosiale medier.

Lovforslaget tar sikte på å ramme voksne som rekrutterer barn til kriminalitet, og skal dekke handlinger som i dag ikke nødvendigvis omfattes av medvirkningsansvaret i straffeloven. Kommunedirektøren støtter forslaget, og mener det er viktig å sende et tydelig signal om at utnyttelse av barn til kriminalitet er uakseptabelt.

Samtidig understrekes det at lovgivning alene ikke kan forebygge denne utviklingen. Det er avgjørende med en helhetlig innsats som ikke primært baserer seg på strengere straffer og restriktive tiltak slik regjeringen nå foreslår, men på hjelp, støtte og tidlig forebygging. Barn som rekrutteres til kriminalitet er ofte selv ofre for utnyttelse, og kan ha behov for beskyttelse – ikke straff. Flere fagmiljøer peker på likhetstrekk mellom denne typen utnyttelse og menneskehandel.

Forebygging må skje gjennom styrket innsats i skole, fritidstilbud, psykisk helse, barnevern og digital bevisstgjøring. Kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet, og tiltak må bygge på kunnskap og forskning.

Vedlegg:

Høringsnotat om forslag til endring i straffeloven – ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Saksutredning

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring et forslag til ny straffebestemmelse som skal kriminalisere involvering av mindreårige i kriminelle handlinger. I dag finnes det ikke en egen bestemmelse i straffeloven som direkte rammer slike involveringshandling, selv om de i enkelte tilfeller kan omfattes indirekte av andre straffebud.

Formålet med den nye bestemmelsen er å ansvarliggjøre voksne og kriminelle miljøer som utnytter barn og unge, og samtidig sende et tydelig signal om at slik utnyttelse er uakseptabel. Forslaget er en del av en bredere tiltakspakke mot kriminalitet, presentert av Arbeiderpartiregjeringen i deres [politiske prioriteringsliste i 6.februar 2025](#).

Bakgrunnen for forslaget er økende bekymring for at kriminelle nettverk rekrutterer barn og unge til å utføre straffbare handlinger som narkotikasalg, vold og hvitvasking. Politiet rapporterer om økt rekruttering av mindreårige via sosiale medier og krypterte plattformer.

De siste ukers alvorlige hendelser i Oslo-området, der barn og unge er mistenkt for å ha utført granatangrep på oppdrag fra kriminelle nettverk, har aktualisert behovet for tydeligere lovgivning.

I en [pressemelding publisert 15. oktober 2025](#) varslet regjeringen flere nye tiltak mot barne- og ungdomskriminalitet, blant annet:

- Utvidet strafferamme for bæring av kniv og våpen
- Utvidet adgang til varetektsfengsling av barn over 15 år
- Vurdering av lengre pågripelsestid for barn under 15 år
- Økt kontroll og beskyttelse av barn på barneverninstitusjoner, inkludert adgang til å låse dører, begrense besøk og innsyn i barns mobiltelefoner og elektronisk kommunikasjon

Lovforslaget om straffebestemmelse for involvering av mindreårige i kriminalitet er det første som er sendt ut på høring. Høringsfristen er satt til 1. desember 2025.

Rekruttering av mindreårige til kriminalitet

Ifølge [Politiets trusselvurdering 2025](#) og [ny rapport utarbeidet av Kripas](#) (oktober 2025) rapporterer både norske politidistrikter og Europol om økende rekruttering av barn og unge til kriminelle miljøer.

Kriminelle aktører benytter stadig mer avanserte metoder, og unge involveres i narkotikarelaterte oppgaver samt alvorlige voldshandlinger som utpressing, grov vold og drap. Bruken av mindreårige reduserer oppdagelsesrisiko og strafferettslig ansvar for bakmenn. Rekrutteringen skjer gjennom gjeldssetting, økonomiske insentiver og sosial status, og forsterkes av digital teknologi. Digitale plattformer muliggjør effektiv kontakt og koordinering, og bidrar til kommersialisering av vold.

Fenomenet «vold som handelsvare» innebærer at vold tilbys som betalt tjeneste via digitale kanaler. I 2025 er det registrert et tosifret antall utførte og avvergede voldsoppdrag i Norge. Oppdragene spenner fra trusler til drap, og utføres ofte av unge uten tilknytning til nettverket eller kjennskap til offeret.

Norske og svenske nettverk er involvert, og oppdragskjeden består typisk av roller som bestiller, rekrutterer, tilrettelegger og utøver. Oppdrag annonseres på plattformer som Snapchat, Instagram, Telegram, Signal og Discord.

Rekruttering skjer hyppigst i områder med høy andel sårbare unge eller etablerte kriminelle miljøer. Kripas rapporterer samtidig at flere unge utøvere mangler tidligere alvorlig straffehistorikk.

Om lovforslaget

Lovforslaget innebærer en ny bestemmelse i straffeloven som skal gjøre det straffbart å involvere personer under 18 år i kriminelle handlinger. Det gjelder både voksne og mindreårige som rekrutterer, instruerer, betaler, overleverer eiendeler til eller på annen måte får barn og unge til å delta i kriminalitet. Dette inkluderer også tilfeller der barn rekrutterer hverandre.

Bestemmelsen skal ramme involveringshandlingene som i dag ikke nødvendigvis omfattes av medvirkningsansvaret i straffeloven § 15. Det foreslås en strafferamme på inntil tre års fengsel, og det er tilstrekkelig for straffansvar at gjerningspersonen har vært uaktsom med hensyn til den mindreåriges alder.

Eksempler på handlinger som kan omfattes:

- Å gi en mindreårig i oppdrag å begå en straffbar handling
- Å overlevere narkotika, våpen eller penger til en mindreårig med formål om videre distribusjon
- Å lokke eller presse barn til å utføre vold, ran eller hvitvasking
- Å bruke sosiale medier for å rekruttere barn til kriminelle nettverk
- Å få barn til å rekruttere andre barn

Lovforslaget er ikke begrenset til organiserte kriminelle nettverk, men tar særlig sikte på å ramme slike miljøer. Det skal også kunne anvendes der involveringen skjer indirekte, for eksempel ved å sette barn i gjeld eller tilby fordeler som penger og status.

Det er ikke et krav at den mindreårig faktisk utfører den kriminelle handlingen – det er nok at vedkommende blir involvert på en reell måte, for eksempel ved å takke ja til et oppdrag eller motta betaling.

Lovforslaget skal supplere eksisterende bestemmelser og gi et tydeligere rettsvern for barn og unge. Det sender samtidig et klart signal om at utnyttelse av mindreårige til kriminalitet er uakseptabelt og vil bli møtt med straff.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren støtter Justis- og beredskapsdepartementets forslag om å innføre en egen straffebestemmelse som kriminaliserer involvering av mindreårige til kriminelle handlinger. Det er positivt at det settes søkelys på et alvorlig og økende samfunnsproblem, der bakmenn bevisst utnytter sårbare barn og unge.

Organiserte kriminelle nettverk rekrutterer barn og unge med psykososiale utfordringer, ustabile hjem og lav tilknytning til skole og arbeid. Mange ungdommer mangler erfaring og forståelse for konsekvensene av å begå straffbare handlinger, noe som gjør dem særlig utsatt for påvirkning. De kriminelle nettverkene tilbyr tilhørighet, brorskap, respekt og økonomiske midler i bytte mot at den mindreårig utfører kriminelle oppdrag. Dette er en kynisk form for kriminalitet som må møtes med tydelig motstand. Kommunedirektøren støtter at samfunnet klart markerer at denne formen for utnyttelse er uakseptabel.

Kommunedirektøren vil samtidig løfte frem viktigheten av en nøye utforming av lovendringen, for å sikre at den treffer riktig og ikke får uønskede følger. I enkelte tilfeller er det mindreårige som rekrutterer andre mindreårige – ofte som et resultat av

selv å ha blitt manipulert, truet eller utnyttet av voksne aktører. Dersom lovbestemmelsen anvendes på barn som selv er utsatt for press fra kriminelle nettverk, risikerer vi å straffe dem i stedet for å gi dem den hjelpen og beskyttelsen de trenger. Lovgivningen må derfor i størst mulig grad rette seg mot de voksne bakmennene, og ikke mot barn som selv er fanget i en utnyttelsesrelasjon.

Flere fagmiljøer peker på likhetstrekk mellom denne typen utnyttelse og menneskehandel. Forskning på «Crime as a service» viser at selv ungdommer som får lønn for oppdragene utsettes for grov vold og trusler. Den tvangsmessige utnyttelsen gjør at flere europeiske land nå trekker paralleller til ofre for menneskehandel, og tilbyr støtte til ungdommene og deres familier for å hjelpe dem ut av kriminalitet.

Et særtrekk ved den nyere utviklingen er at rekrutteringen i økende grad skjer via digitale plattformer og sosiale medier. Dette gjør det vanskeligere for voksne å oppdage og gripe inn i tide. Kommunedirektøren understreker viktigheten av å styrke kunnskapen om digitale rekrutteringsmetoder blant barn, foreldre, fagpersoner og ansatte i skole, barnevern og helsetjenester. Det må utvikles og tilbys målrettet informasjon og opplæring som gjør det lettere å gjenkjenne faresignaler og handle tidlig. Dette er en viktig del av det forebyggende arbeidet.

For å forhindre at barn og unge rekrutteres til kriminelle nettverk anser kommunedirektøren det som viktig med et bredt spekter av forebyggende tiltak som blant annet inkluderer;

- Økt fenomenkunnskap i skole og foreldregrupper
- Styrket skolemiljø, med trygge voksne og inkluderende fellesskap
- Fritidstilbud med lav terskel, som gir barn og unge meningsfulle aktiviteter og tilhørighet
- Tidlig innsats i barnevern og helsetjenester, med fokus på psykisk helse og familieveiledning
- Foreldrestøttende tiltak, som øker omsorgskompetanse og forebygger utenforskap
- Tverrfaglig samarbeid mellom politi, skole, NAV, helsetjenester og frivillige organisasjoner
- Oppsøkende ungdomsarbeid, som fanger opp risikoutsatte barn før de trekkes inn i kriminelle miljøer
- Digital bevisstgjøring, med tiltak rettet mot barn og unge, foreldre og fagpersoner om hvordan rekruttering skjer på nett

Kommunedirektøren registrerer at lovforslaget inngår i en bredere politisk utvikling der ungdomskriminalitet i økende grad møtes med straff og kontroll. Regjeringen har allerede varslet strengere straffer og mer restriktive tiltak overfor barn og unge i pressemeldingen fra 15. oktober 2025.

Dette er en utvikling kommunedirektøren, i likhet med flere fagmiljøer, følger med bekymring. Ekspertutvalget for ungdomskriminalitet har tidligere i år advart mot en utvikling der strengere reaksjoner mot barn blir sett på som løsningen, og har pekt på at det er lite som tyder på at land med en mer restriktiv tilnærming lykkes bedre med å forebygge kriminalitet enn Norge.

Elisabeth Myhre, forsker ved Politihøgskolen, uttrykte nylig lignende bekymringer i en [kronikk i NRK](#) datert 28/10-25. Hun viser til forskning som tyder på at mer restriktive og straffende tiltak kan ha utilsiktede konsekvenser, og i verste fall bidra til økt kriminalitet. Hun skriver det slik om de siste ukers hendelser i Oslo:

«For å imøtekomme en bekymret befolkning søker politikere mot løsninger som mer kontroll, tøffere politi og strengere straffer. Problemet er at slike kontrolltiltak ikke bare er ineffektive, men også skaper mer kriminalitet. Å straffe barn hardere vil ikke gjøre samfunnet tryggere. Det vil gjøre barn mer sårbare, mer marginaliserte og mer rekrutterbare.»

Kommunedirektøren mener det er avgjørende at forebygging av ungdomskriminalitet bygger på dokumenterte og målrettede tiltak, særlig for ungdom med høy risiko for alvorlig kriminalitet. Forskning viser at denne gruppen ofte har komplekse behov, og at det ikke finnes én løsning som passer for alle. Det anbefales derfor en helhetlig innsats som kombinerer tiltak rettet mot individ, familie, skole og nærmiljø.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Formannskapet støtter regjeringens forslag om ny straffebestemmelse for involvering av barn til kriminalitet

Punkt 43/25: Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 18112025, Sak 41/25, Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner

Vedtak Form, 19112025, Sak 84/25, Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner

Vedtak ARMU, 06112025, Sak 216/25, Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner

Vedtak KULT, 13112025, Sak 56/25, Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner

Søknader årlig driftstilskudd 2026 - frivillige organisasjoner

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025017979
Saksbehandler Phally Long Prum

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Areal- og miljøutvalget	06.11.2025	216/25
2 Kultur- og idrettsutvalget	13.11.2025	56/25
3 Helseutvalget	18.11.2025	41/25
4 Oppvekstutvalget	18.11.2025	43/25
5 Formannskapet	19.11.2025	84/25

SØKNADER ÅRLIG DRIFTSTILSKUDD 2026 - FRIVILLIGE ORGANISASJONER

OPPVEKSTUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.11.2025 SAK 43/25

Oppvekstutvalgets innstilling

Saken tas til orientering
(Enst.)

18.11.2025

Punkt 44/25: Søknad om kommunal lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as

Bilag

Vedtak Form, 19112025, Sak 82/25, Søknad om kommunal lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as

Vedtak byst, 26112025, Sak 112/25, Søknad om kommunal lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as

Søknad om lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as

Dato 11. november 2025
Saksnr.: 2023009563-10
Saksbehandler Kjetil Solvang
Godkjent av Kristin Eidet Robstad
Terje Fjellvang
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Oppvekstutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

18.11.2025
19.11.2025
26.11.2025

Søknad om kommunal lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune garanterer for samlet lån inntil 168.740.000 kr til oppføring av byggetrinn 2 hos Drangsvann barnehage i form av simpel kausjon. Lånegarantien reduseres i forbindelse med konvertering fra byggelån til langsiktig lån til 150.740.000 kr. Lånegarantien gjelder inntil lånet er innfridd, begrenset til 30 år fra utbetalingstidspunktet. Det forutsettes at garantiansvaret nedtrappes suksessivt i takt med forutsatt utvikling av hovedforholdet.
2. Betingelsene for kommunal lånegaranti er:
 - a. Etableringen skal være i henhold til de kapasitetsbehov økonomiplanen angir.
 - b. Minstenorm for antall barn pr. m² skal være i henhold til anbefalte normer som framgår av barnehageloven.
 - c. Oppvekstutvalget godkjenner barnehagens drift og investeringsbudsjett.
 - d. Eierne kan ikke ta ut overskudd/utbytte fra driften.
 - e. Det settes som vilkår at det etableres «ordnede lønns- og arbeidsforhold» for de ansatte. Dvs. PBL avtale, eller tilsvarende.
 - f. Lånegarantien opphører ved et eventuelt videresalg av barnehagen.
3. Ved eventuelt mislighold av lånet som medfører at garantiansvaret for Kristiansand kommune utløses vil kommunen kunne kreve eiendommen realisert for dekning av beløpet.

Sammendrag

Drangsvann barnehage søker nå om å utvide allerede innvilget lånegaranti med 115.740.000 kr til totalt 168.740.000 kr. Ved konvertering fra byggelån til langsiktig lån reduseres lånegarantien med 18.000.000 kr (mva. refusjon). Ny langsiktig lånegaranti vil da være på 150.740.000 kr. Den eksisterende lånegarantien er på 53.000.000 kr. Det langsiktige lånet for utvidelsen av barnehagen (byggetrinn 2) som det søkes kommunal lånegaranti for er på 97.740.000 kr.

I barnehagens søknad fremkommer det at de har fått opsjon på kjøp av nabotomten og planlegger å bygge tilnærmet likt bygg som i første byggetrinn. Barnehageeier ønsker oppstart av byggingen våren 2026 og barnehagedrift i det nye bygget fra høsten 2027. Barnehagen vil inngå i samme selskap og alle ansatte vil være ansatt i Drangsvann Barnehage as.

I Økonomiplanen 2026-2029 foreslås det en økning som gjør at barnehagen til sammen kan ha 230 barn. Dette vil kunne justeres ved rullering av økonomiplanen. Barnehageeier oppgir at barnehagen inkl. byggetrinn 2 vil kunne romme 250 barn, men det vil først være klart etter at barnehagebygg trinn 2 er ferdigstilt og godkjent av barnehagemyndigheten.

Indre Randesund er det området hvor det er størst behov for nye barnehageplasser selv nå kort tid etter åpningen av Drangsvann barnehage høsten 2024. Det forventes betydelig økning i antall barn i området de neste årene. Utvidelsen av barnehagen skjer etter ønske fra kommunen og det er derfor viktig at den kan realiseres som planlagt.

Blant annet på grunn av langt høyere tomtekostnad og høyere byggekostnad vil forestående utvidelsen bli ganske mye dyrere enn første byggetrinn. Kommunen vurderer likevel at barnehagen, med et stabilt barnegrnlag som her, vil kunne ha akseptable økonomiske rammer for driften og at det ikke er vesentlig økonomisk risiko forbundet med garantiansvaret.

I kommuneloven § 14-9 er det tre forhold som skal vurderes med tanke på om det er rettslig grunnlag for å kunne gi kommunal lånegaranti:

- Om garantiansvaret innebærer en vesentlig økonomisk risiko
- Om virksomheten ikke kommer inn under forbudet mot å drive næringsvirksomhet og gevinstformål
- Om garantien er forenlig med reglene om offentlig støtte (EØS-regelverket)

Kommunedirektørens vurdering av disse forholdene er at søknaden fra Drangsvann barnehage innfrir kravene i kommuneloven §14-9 og innstiller på å gi lånegaranti.

Vedlegg:

Søknad om lånegaranti for utvidelse av Drangsvann barnehage as

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok den 07.06.2023 å innvilge kommunal lånegaranti for Drangsvann barnehage (sak 113/23) Det ble gitt garanti for 64.730.000 kr får momskompensasjon og 53 mill. kr etter mottak av momskompensasjon. Barnehagen har vært i drift fra august 2024 med 110 plasser.

Som følge av stor boligbygging i området barnehagen ligger i ble det behov for ytterligere barnehagekapasitet på Drangsvann. I Økonomiplanen 2025-2028 ble det vedtatt konsesjon for utvidelse av Drangsvann barnehage med 100 plasser (70 plasser i 2027 og 100 plasser fra 2028). I forslag til Økonomiplan for 2026-2029 er utvidelsen foreslått utvidet med ytterligere 20 plasser til 120 plasser (totalt 230 plasser for begge barnehagebyggene).

Drangsvann barnehage søker nå om å utvide allerede innvilget lånegaranti med 115.740.000 kr til totalt 168.740.000 kr. Ved konvertering fra byggelån til langsiktig lån reduseres lånegarantien med 18.000.000 kr (mva. refusjon). Ny langsiktig lånegaranti vil da være på 150.740.000 kr.

I barnehagens søknad fremkommer det at de har fått opsjon på kjøp av nabotomten og planlegger å bygge tilnærmet likt bygg som i første byggetrinn. Gitt at alle nødvendige tillatelser gis, vil de satse på oppstart av byggingen våren 2026 med oppstart av barnehagen (byggetrinn 2) i august 2027. De opplyser videre at det nye bygget vil gi plass til ca. 135 barn. Barnehagen vil inngå i samme selskap og alle ansatte vil være ansatt i Drangsvann Barnehage as. Det fremgår av søknaden at det vil bli ca. 60 årsverk og mulighet for inntil totalt 250 barnehageplasser.

Barnehagen opplyser at bortfall av mulighet for Husbanklån skaper økonomiske utfordringer med hensyn til lånebetingelsene. En kommunal lånegaranti i 30 år vil imidlertid kunne gi dem mulighet for å løse finansieringen i en forretningsbank. De håper på å få utstedt kommunal lånegaranti, slik at de kan gå videre med prosjektet og forhåpentligvis åpne som planlagt i august 2027.

Indre Randesund er det området hvor det er størst behov for nye barnehageplasser selv nå kort tid etter åpningen av Drangsvann barnehage. Det forventes betydelig økning i antall barn i området de neste årene. Utvidelsen av barnehagen skjer etter ønske fra kommunen og det er derfor viktig at den kan realiseres som planlagt.

Kristiansand kommune har til nå innvilget kommunal lånegaranti for alle barnehager som har søkt om dette. Kommunen har ikke måtte overta noen private barnehager som følge av mislighold av lånene som er gitt. Tidligere lånte de fleste private barnehager penger i Husbanken som hadde gode lånevilkår. Fra 2022 ble ordningen med at Husbanklån gis til private barnehager fjernet av Stortinget.

Blant annet på grunn av langt høyere tomtekostand og høyere byggekostnad vil forestående utvidelsen blir ganske mye dyrere enn første byggetrinn. Kommunen vurderer likevel at barnehagen, med et stabilt barnegrnlag som her, vil kunne ha akseptable økonomiske rammer for driften.

Juridisk grunnlag

Vurdering av kommunelovens vilkår for å stille garanti

Kommunelovens § 14-19. *Garanti, første ledd, lyder:*

«Kommuner og fylkeskommuner kan ikke stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, hvis garantien innebærer en vesentlig økonomisk risiko eller er stilt for næringsvirksomhet. Et tilsagn om kausjon eller annen økonomisk garanti som en kommune eller fylkeskommune stiller for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, er bare gyldig hvis vedtaket om å stille garantien er godkjent av departementet. Ved godkjenningen skal departementet bare vurdere om garantien er i strid med første ledd eller forskrift gitt i medhold av denne paragrafen. Departementet kan ikke godkjenne garantier i strid med første ledd eller forskrift gitt i medhold av denne paragrafen. Er garantien godkjent av departementet, regnes den ikke som ugyldig, selv om den er i strid med første ledd eller forskrift gitt i medhold av denne paragrafen.»

I veilederen til garanti- og finansforskriften er det presisert følgende:

«Før det treffes vedtak, må kommunen eller fylkeskommunen gjøre en vurdering av om garantien går klar av forbudet mot å stille garantier som innebærer en vesentlig økonomisk risiko og forbudet mot å stille garantier for næringsvirksomhet, jf. kommuneloven § 14-19 første ledd. Før det treffes vedtak må kommunen eller fylkeskommunen også gjøre en vurdering om av garantien er forenlig med reglene om offentlig støtte.»

Som vist i kommuneloven § 14-9 er det tre forhold som skal vurderes:

- Om garantiansvaret innebærer en vesentlig økonomisk risiko
- Om virksomheten ikke kommer inn under forbudet mot å drive næringsvirksomhet og gevinstformål
- Om garantien er forenlig med reglene om offentlig støtte (EØS-regelverket)

Vurdering av økonomisk risiko:

De sentrale momentene ved risikovurderingen er sannsynligheten for tap, størrelsen av et evt. tap, og kommunens evne til å håndtere tapet uten at dette går utover kommunens kjerneoppgaver.

Barnehagen etableres i område der det er størst underdekning på barnehageplasser. Mange barn i blir derfor henvist til plasser i andre områder. I Drangsvannsområdet planlegges det for opp mot 3 000 boliger og utbyggingen pågår for fullt. Barnehagen vil derfor med stor sikkerhet få oppfylt plassene fra dag en.

Blant annet på grunn av langt høyere tomtekostand vil forestående utvidelsen blir ganske mye dyrere enn første byggetrinn. Kommunen vurderer likevel at barnehagen, med et stabilt barnegrnlag som her, vil kunne ha akseptable økonomiske rammer for driften.

Kommunen har ellers lang erfaring med å gi lånegarantier til private barnehager, enkeltstående barnehager og barnehager i kjeder. Dette har til nå ikke utløst noe garantiansvar.

Kommunedirektøren vurderer derfor at det ikke er vesentlig økonomisk risiko forbundet med garantiansvaret.

Vurdering opp mot forbud mot å gi garanti for næringsvirksomhet og gevinstformål:

Kommuneloven § 14-19 har et absolutt forbud mot kommunale garantistillelser for næringsvirksomhet, som drives av andre enn kommunen selv.

Kommunen skal her gjøre en vurdering av barnehagens selskapsstruktur/forholdene i konsernet med tanke gevinstsiktemål, herunder:

- Har morselskapet gevinstformål
- Muligheter for utbytte/konsernbidrag fra datter- til morselskap
- Andre transaksjoner fra datterselskapet som legger til rette for å tilføre gevinst.

Drangsvann barnehage er organisert som et selvstendig privateid aksjeselskap som skal eie og drive barnehagen. Selskapet har derfor ingen form for konsernstruktur der ovenstående hensyn har relevans.

Den 10.05.23 ble det avholdt ekstraordinær generalforsamling hvor nye vedtekter ble vedtatt (vedtektene som ligger i saken er endret), der følgende punkt har særlig relevans for garantisaken:

§ 2 – Selskapets virksomhet

«Eie og drift av barnehage, samt annet som står i naturlig forbindelse med dette. Selskapets overskudd og kapital skal forbli i selskapet og disponeres i tråd med selskapets formål.»

Ny § 5 – Utbytte

«Selskapet skal ikke kunne dele ut utbytte. Overskudd skal utelukkende gå til drift av barnehagevirksomheten.»

I kommentarutgaven til kommuneloven s. 378 er det uttalt at «organisasjoner som yter velferdstjenester eller som har allmennyttig eller ideelt formål, normalt vil ha et visst rom for å delfinansiere slike formål med inntekt fra markedet uten å bli ansatt for å drive næringsvirksomhet i kommunelovens forstand». Eventuelle inntekter selskapet kan ha utover barnehagedriften kan blant annet gjelde utleie av lokaler på kveldstid, men vil utgjøre kun en svært begrenset del av finansieringen til barnehagen.

Kommunen vurderer derfor at selskapet ikke kan anses å drive næringsvirksomhet eller ha gevinstformål etter forståelsen i kommuneloven § 14-19.

Vurdering i forhold til regler om offentlig støtte

EØS-avtalen artikkel 61 (1) fastsetter en generell hovedregel som forbyr offentlig støtte. Som offentlig støtte regnes tiltak som oppfyller følgende vilkår.

1. Det må innebære en *økonomisk fordel* for mottakeren (fordelsvilkåret)
2. Det må være gitt av *det offentlige* eller av *offentlige midler* (statsmidlerkriteriet)
3. Mottaker må anses som et *foretak* (foretaksvilkåret)
4. Det må begunstige *enkelte* foretak (selektivitetsvilkåret)
5. Det må vri eller true med å vri konkurransen (konkurransenvidningsvilkåret)

6. Det må være egnet til å påvirke samhandelen i EØS-området (samhandelsvilkåret)

Alle vilkår må være oppfylt for at et tiltak er offentlig støtte, og dermed er forbudt.

I EFTAs overvåkningsorgans retningslinjer for statsstøtedefinisjonen er det uttalt at både privat og offentlig skole og utdanning kan anses som ikke økonomisk aktivitet. Dette bygger på rettspraksis både fra EU- og EFTA-domstolen.

En forutsetning for dette er at virksomheten primært er offentlig finansiert, og at en eventuell foreldrebetaling er begrenset.

Det ble også lagt til grunn i Hjelmeng-utvalgets rapport fra 2018 («Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører»), hvor det ble vurdert at «offentlig godkjent og finansiert utdanning i Norge, fra barnehage til universitets- og høyskolenivå, i all hovedsak vil falle utenfor reglene om offentlig støtte».

Den private barnehagesektoren er i all hovedsak finansiert av det offentlige og brukerbetalingen er lik i private og kommunale barnehager. At barnehagesektoren er gjennomgående lovregulert er også et hensyn som taler for at forbudet mot offentlig støtte ikke gjelder.

Kommunedirektøren vurderer på bakgrunn av dette at evt. lånegaranti til Drangsvann barnehage AS ikke er underlagt forbudet mot offentlig støtte i EØS-avtalen art. 61 (1).

Oppsummering:

Kommunedirektøren vurderer at det ikke foreligger vesentlig økonomisk risiko ved å gi kommunal lånegaranti til Drangsvann barnehage AS, samt at de ikke kan anses å drive næringsvirksomhet eller ha gevinstformål etter kommuneloven § 14-19.

Kommunedirektøren vurderer videre at EØS-avtalen art. 61 (1) ikke er til hinder for kommunal lånegaranti

Økonomiske konsekvenser

Utvidelsen av barnehagen skjer i et område med stort behov for flere barnehageplasser. Barnehagen vil derfor med stor sannsynlighet fylle opp alle plassene i takt med foreslåtte opptrappingsplan. Det vil heller mest sannsynlig ikke skape utfordringer med tomme plasser for andre barnehager i området. Risikoen ved å gi kommunal lånegaranti vurderes ikke som spesiell stor, særlig når en tar hensyn til at kommunen har pant i barnehagebygget.

Klima- og miljøkonsekvenser

Utvidelse av eksisterende barnehage i et stort utbyggingsområde som Drangsvann vil gi svært kort avstand og gode forutsetninger for å gå/sykle til barnehagen for de aller fleste foreldre.

Vurdering

Det vurderes som hensiktsmessig at kommunen utsteder kommunal lånegaranti og dermed hjelper konsesjonshaver til å kunne gjennomføre utvidelsen av barnehagen. Det finnes ikke Husbankfinansiering for å etablere nye barnehager lenger. Dermed må barnehageeiere låne penger hos forretningsbanker. Lavere rentekostnader som følge av kommunal lånegaranti vil i neste omgang være med på at barnehagen får bedre økonomi, der ikke u hensiktsmessig mye av kommunalt tilskudd og foreldrebetaling går til å betale for høy rente.

På grunn av betydelig økning i antall barn i området de neste årene og at utvidelsen av barnehagen skjer etter ønske fra kommunen, er det derfor viktig at den kan realiseres som planlagt.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Kristiansand kommune garanterer for samlet lån inntil 168.740.000 kr til oppføring av byggetrinn 2 hos Drangsvann barnehage i form av simpel kausjon. Lånegarantien reduseres i forbindelse med konvertering fra byggelån til langsiktig lån til 150.740.000 kr. Lånegarantien gjelder inntil lånet er innfridd, begrenset til 30 år fra utbetalingstidspunktet. Det forutsettes at garantiansvaret nedtrappes suksessivt i takt med forutsatt utvikling av hovedforholdet.
2. Betingelsene for kommunal lånegaranti er:
 - g. Etableringen skal være i henhold til de kapasitetsbehov økonomiplanen angir.
 - h. Minstenorm for antall barn pr. m² skal være i henhold til anbefalte normer som framgår av barnehageloven.
 - i. Oppvekstutvalget godkjenner barnehagens drift og investeringsbudsjett.
 - j. Eieren kan ikke ta ut overskudd/utbytte fra driften.
 - k. Det settes som vilkår at det etableres «ordnede lønns- og arbeidsforhold» for de ansatte. Dvs. PBL avtale, eller tilsvarende.
 - l. Lånegarantien opphører ved et eventuelt videresalg av barnehagen.
3. Ved eventuelt mislighold av lånet som medfører at garantiansvaret for Kristiansand kommune utløses vil kommunen kunne kreve eiendommen realisert for dekning av beløpet.

Punkt 45/25: Bruk av frivillige lokale barnevernsinstitusjoner

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025007973
Saksbehandler Sigrid Moseid Øverland

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Oppvekstutvalget	18.11.2025	45/25

BRUK AV FRIVILLIGE LOKALE BARNEVERN SINSTITUSJONER

OPPVEKSTUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.11.2025 SAK 45/25

Oppvekstutvalgets vedtak

Saken sendes tilbake til administrasjonen.
(Enst.)

21.11.2025

Punkt 46/25: Høringssvar - forslag om å gjøre det obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfag på ungdomstrinnet

Bilag

Vedtak Form, 03122025, Sak 88/25, Høringssvar - forslag om å gjøre det obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfag på ungdomstrinnet

Dato 11. november 2025
Saknr.: 2025020908-1
Saksbehandler Eivind Eikeland
Godkjent av Kristin Eidet Robstad
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Ungdommens bystyre 2025-2026

Møtedato

Oppvekstutvalget
Formannskapet

18.11.2025
03.12.2025

Hørings svar - forslag om å gjøre det obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfag på ungdomstrinnet

Forslag til vedtak

Kristiansand kommune støtter forslaget om at det skal bli obligatorisk for kommuner og private skoler å tilby opplæring i arbeidslivsfag som alternativ til fremmedspråk for elevene på ungdomstrinnet, mens det blir valgfritt å tilby fordypning i engelsk, norsk, samisk eller matematikk.

Sammendrag

Det foreslås at det blir obligatorisk for kommuner og private skoler å tilby opplæring i arbeidslivsfag som alternativ til fremmedspråk for elevene på ungdomstrinnet, mens det blir valgfritt å tilby fordypning i engelsk, norsk, samisk eller matematikk.

Alle ungdomsskoler i Kristiansand tilbyr arbeidslivsfag. Dette har vært gjennomført siden høsten 2022. Kommunedirektørens erfaring er at arbeidslivsfaget har gitt elevene mulighet til å utforske og fordype seg i praktiske ferdigheter, kunnskap og de muligheter yrkesfag byr på i videregående skole. Faget gir elevene praktisk erfaring med å løse arbeidsoppgaver i et arbeidsfellesskap, og mulighet til å glede seg over å kunne skape noe.

På denne bakgrunn støtter kommunedirektøren forslaget om å gjøre arbeidslivsfag obligatorisk på 8. og 10. trinn.

Høringsfrist er 9. desember 2025

Vedlegg: <https://hoering.udir.no/hoering/3609>

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Hensikten med forskriftsendringene er å følge opp regjeringens forslag i Meld. St. 34 (2023-2024) *En mer praktisk skole – Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5. – 10. trinn* om å gjøre det obligatorisk å tilby arbeidslivsfag til elevene på 8. til 10. trinn.

Juridisk grunnlag

Gjeldende regelverk

Opplæring i fremmedspråk, fordypning eller arbeidslivsfag på 8. til 10. trinn er regulert i opplæringsforskriften § 1-9. Etter bestemmelsens første ledd skal elever på 8. til 10. trinn i tillegg til opplæring i engelsk, ha opplæring i fremmedspråk, fordypning i engelsk, norsk, samisk eller matematikk, eller opplæring i arbeidslivsfag. Etter paragrafens andre ledd skal kommunen tilby opplæring i minst ett av de opplistede fremmedspråkene og i minst ett av fordypningsfagene. Kommunen plikter ikke å tilby opplæring i arbeidslivsfag. Etter privatskoleforskriften § 1-7 gjelder det samme for skoler godkjent etter privatskoleloven.

Forslag

Det foreslås at dagens § 1-9 andre ledd bokstav b i opplæringsforskriften, og § 1-7 andre ledd bokstav b i privatskoleforskriften, som viser til at kommunen og den private skolen må tilby fordypning i engelsk, norsk, samisk eller matematikk tas ut, og erstattes med at de må tilby arbeidslivsfag. Det innebærer at det på 8. til 10. trinn blir obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfag, mens det blir valgfritt å tilby opplæring i fordypningsfagene.

Udir foreslår at opplæringsforskriften § 1-9 andre ledd skal lyde (endringen er kursivert):

- «Kommunen må ved kvar skole tilby opplæring i
- a. minst eitt av språka tysk, fransk, spansk eller russisk etter læreplanen i framandspråk på nivå I
 - b. *arbeidslivsfag.*»

Udir foreslår at privatskoleforskriften § 1-7 andre ledd skal lyde (endringen er kursivert):

- «Skolen må tilby opplæring i
- a. minst eitt av språka tysk, fransk, spansk eller russisk etter læreplanen i framandspråk på nivå I, eller etter den læreplanen som skolen har fått godkjend.
 - b. *arbeidslivsfag*, etter den læreplanen som skolen har fått godkjend.»

Økonomiske konsekvenser

Økonomiske konsekvenser av endringene er omtalt i Meld. St. 34 (2023-2024) kap. 13:

«Å gjøre det obligatorisk å tilby arbeidslivsfaget vil ikke ha økonomiske konsekvenser, ettersom endringen innebærer at lokal skolemyndighet pålegges å tilby opplæring i fremmedspråk og arbeidslivsfag, mens det i stedet blir valgfritt å tilby fordypningsfagene.»

Departementet viser til at det er rundt 25 prosent av skolene som i dag ikke har elever på arbeidslivsfag. For disse kan forslaget tenkes å medføre administrative konsekvenser, da skolene må planlegge og organisere opplæring i et fag de ikke tilbyr fra før.

I Meld. St. 34 (2023-2024) kap. 13 skriver departementet videre:

«Rentekompensasjonsordningen og tilskuddet for utstyr og læringsarenaer kan brukes til å tilrettelegge for en god opplæring på praktiske læringsarenaer. I den grad kommunen eller skolen har behov for nytt utstyr, inventar eller nye lokaliteter til valgfag eller arbeidslivsfag, vil disse ordningene kunne kompensere for nye lokale investeringer.»

Status i Kristiansand

Alle ungdomsskoler i Kristiansand tilbyr arbeidslivsfag. Dette har vært gjennomført siden høsten 2022. Samtidig har det blitt jobbet systematisk for å sikre innhold og kvalitet og å heve status for faget.

Skolene oppfordres til å gi en bred innføring på 8. trinn, for å fremme elevenes mestring og vise hvilke muligheter som finnes. På 9. trinn anbefales det at skolene oppretter elevbedrift i samarbeid med Ungt Entreprenørskap, og per i dag tilbyr 13 av kommunens 16 skoler med ungdomstrinn denne metoden.

På 10. trinn har kommunen, i samarbeid med de videregående skolene i Kristiansand, tilbud om arbeidslivsfag på seks yrkesfaglige programområder. Undervisningen foregår i lokalene til de videregående skolene på onsdager fra kl. 14 og utover ettermiddagen. Tangen videregående skole tilbyr to klasser i *restaurant- og matfag*, to klasser i *bygg- og anleggsteknikk*, en klasse i *frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign*, og en klasse i *informasjonsteknologi og medieproduksjon*. Kvadraturen videregående skole tilbyr en klasse i *teknologi- og industrifag* og Søgne videregående skole tilbyr en klasse i *naturbruk*. I tillegg til arbeidslivsfagene tilbyr Vågsbygd videregående skole valgfaget *produksjon for scene*.

Til sammen er det 113 elever fra 10. trinn, som tar arbeidslivsfag på videregående skole og 17 tar valgfaget. Både elever, lærere, rådgivere, skoleledere, foreldre og bransjer gir svært gode tilbakemeldinger. Elevene blir sikrere i valget av videregående skole og mer robuste i overgangen fra ungdomsskolen. Elevene forteller også om økt trivsel på skolen generelt mens de

går på 10. trinn. For mange gir de praktiske mestringsopplevelsene på onsdager motivasjon til å «holde ut» i en teoritung hverdag resten av uka.

Barn og unges interesser

Høringsuttalelsen blir behandlet av ungdommens bystyre – arbeidsutvalget.

Vurdering

Arbeidslivsfaget gir elevene en mulighet til å utforske og fordype seg i praktiske ferdigheter, kunnskap og de muligheter yrkesfag byr på i videregående skole. Ifølge læreplanen skal elevene få praktisk erfaring med å løse arbeidsoppdrag i et arbeidsfellesskap, og faget skal gi elevene mulighet til å glede seg over å kunne skape noe.

Kommunedirektøren mener det er ønskelig at flere elever på ungdomstrinnet får en reell mulighet til å velge et arbeidslivsrettet fag som gir erfaringer knyttet til ulike yrkesfaglige opplæringsløp.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren støtter forslaget om å gjøre arbeidslivsfag obligatorisk på 8. og 10. trinn.

Punkt 47/25: Involvering av foresatte i leseopplæringen på småtrinnet

Bilag

Vedtak , 11112025, Sak 6/25, Involvering av foresatte i leseopplæringen på småtrinnet

Dato 9. oktober 2025
Saksnr.: 2025018955-1
Saksbehandler Eivind Eikeland
Godkjent av Kristin Eidet Robstad

Saksgang

Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26
Oppvekstutvalget

Møtedato

11.11.2025
18.11.2025

Involvering av foresatte i leseopplæringen på småtrinnet

Forslag til vedtak

[Saken tas til orientering.](#)

Sammendrag

Oppvekstdirektøren vurderer at småskoletrinnet har arbeidet godt for å inkludere de foresatte i den økte satsningen på leseopplæring, men at praksis kontinuerlig må forbedres gjennom systematisk evaluering og kollektive læringsprosesser.

Hurtig og god kommunikasjon om leseopplæring mellom skole og hjem er viktig. Denne kommunikasjonen skjer i hovedsak gjennom ukeplanen som også sendes ut gjennom Visma-appen.

Elevene kan bli pålagt å gjøre lekser, jf. oppl. § 10-6, og leselekser er da å forstå som en forpliktende avtale. Foreldre har ikke en juridisk plikt til å inngå avtaler, men de har et moralsk og pedagogisk ansvar som følger av foreldreretten og opplæringsplikten.

Dersom det er foresatte som over tid ikke involverer seg nok i barnas leseopplæring er det gjerne komplekse forklaringer på dette. Oppvekstdirektørens vurdering er at skolene i disse tilfellene må ha direkte kontakt med foresatte gjennom fysiske møter der det både kommuniseres tydelige forventninger og tilbys støtte.

Vedlegg:

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Oversendelsesforslag 16.01.2024:

Oppvekstutvalget ber administrasjonen forberede en sak om økt satsing på leseopplæringen i småskoletrinnet fra skolestart høsten 2024. Det bes spesielt om at saken fokuserer på en sterkere involvering av de foresatte og det settes ekstra fokus på å heve de aller svakeste leserne.

Vedtak oppvekstutvalget 14.05.2024 i saken om økt satsing på leseopplæringen i småskoletrinnet fra skolestart høsten 2024:

Oppvekstutvalget ser med bekymring på den negative utviklingen innen leseferdigheter. Utvalget mener at de foresatte på småskoletrinnet, i langt større grad enn i dag, bør trekkes inn i leseopplæringen, eksempelvis med forpliktende avtaler om lesetid hjemme eller andre avtaler som skolene opplever som hensiktsmessige. Utvalget anser at en hurtig og god kommunikasjon om leseopplæring mellom skole og hjem er viktig og ber administrasjonen vurdere om Visma-appen er et egnet verktøy for å få til dette.

Derfor ber utvalget administrasjonen komme tilbake med en sak høsten 24 som belyser hvordan småskoletrinnet har arbeidet for å inkludere de foresatte i den økte satsningen på leseopplæring. (Enst.)

Vedtak oppvekstutvalget 15.10.24 i sak 50/24

Bruk av Visma Flyt i skole-/hjemsamarbeidet. Oppvekstutvalget tar saken til orientering (Enst.)

Juridisk grunnlag

Oppl. § 1-3. Formålet med opplæringa

Opplæringa skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og dei som har læretid i bedrift, historisk og kulturell innsikt og forankring.

Oppl. § 10-3. Samarbeid med foreldra

Skolen skal samarbeide med foreldra om opplæringa til eleven

Oppl. § 10-6. Elevane si plikt til å delta og kommunen og fylkeskommunen si oppfølgingsplikt.

(...) Elevane kan bli pålagde å gjere oppgåver utanom skoletida (lekser). Det må takast omsyn til at elevar har rett til kvile og fritid.

Forskrift om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringsforskrifta)

§ 11-1. Foreldremøte og foreldresamtale

Frå 1. trinn i grunnskolen til vidaregåande trinn 2 skal skolen i starten av kvart skoleår halde eit foreldremøte der dei gir informasjon om innhaldet i og organiseringa av opplæringa, om korleis foreldra kan medverke, og om rutinar og andre relevante forhold.

I grunnskolen skal skolen minst to gonger i året invitere foreldra til elevane til ein planlagd samtale med kontaktlæraren (...)

Samtalen etter andre ledd skal gi foreldra informasjon om korleis eleven arbeider, den faglege utviklinga til eleven, og korleis eleven utviklar seg sosialt. Samtalen skal også klargjere korleis eleven, skolen og foreldra skal samarbeide for å leggje til rette for at eleven lærer og utviklar seg (...)

Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020, Overordnet del:

(...) Opplæringen skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet, og samarbeidet skal bidra til å styrke elevenes læring og utvikling.

God kommunikasjon mellom hjem og skole bidrar positivt til skolens arbeid med læringsmiljøet og til elevenes oppvekstmiljø. Foreldrene og foresatte har hovedansvaret for barnets oppdragelse og utvikling. De er barnas og ungdommenes viktigste omsorgspersoner og har kunnskap som skolen kan bruke for å støtte elevens danning, læring og utvikling. Skolen har det overordnede ansvaret for å ta initiativet til og tilrettelegge for samarbeid. Dette innebærer å sørge for at foreldre og foresatte får nødvendig informasjon, og for at de gis mulighet til å ha innflytelse på sine barns skolehverdag.

Hjemmets holdning til skole er av stor betydning for elevenes engasjement og skoleinnsats. Foreldre og foresatte møter skolen med ulike behov, forventninger og meninger om skolens mål og praksis. Det kan skape spenninger som kan være krevende for skolen å håndtere. Skolen må gi tydelig uttrykk for hva den skal og kan tilby, og hva som forventes av hjemmet. God og tillitsfull dialog er et gjensidig ansvar. Skolen må imidlertid ta hensyn til at ikke alle elever har samme mulighet til å få hjelp og støtte i hjemmet (...)

Skolen som profesjonell part i samarbeidet med foreldre

Samarbeidet mellom hjem og skole kan i noen tilfeller preges av maktubalanse og asymmetri. Foreldre kan oppleve at de er underlegne i møtet med skolen. Skolen, som den profesjonelle part, må være bevisst på dette og forsøke å skape balanse.

Skolen må kjenne til faktorer som kan øke sårbarheten hos elever som kan gjøre at det er ekstra viktig med et godt samarbeid mellom hjem og skole. Skolen må

også ta hensyn til at ikke alle elever har samme mulighet til å få hjelp og støtte i hjemmet.

Det er nødvendig at skolen strekker seg langt for å jobbe med emosjonelle, fysiske, språklige og kulturelle barrierer som kan hindre et positivt samarbeid med alle foreldre.

(Samarbeid mellom hjem og skole, Udir.no, artikkel, 01.08.2024)

Forpliktende avtaler om lesetid hjemme

Lesetid hjemme blir å regne som en hjemmelekse. Elevene kan bli pålagt å gjøre lekser, jf. oppl. § 10-6, og ettersom elevene har plikt til å gjøre disse, er lekser en forpliktende avtale. Leselekser blir i likhet med andre lekser kommunisert på ukeplanen og gjennom Visma Flyt-appen.

Kommunikasjon om leseopplæring mellom skole og hjem

Den jevnlige kommunikasjon om leseopplæring mellom skole og hjem skjer gjennom skolens ukeplaner. Alle skoler legger ukeplanene ut på skolens hjemmesider og de skal også sende dem til foreldrene gjennom Visma.

Involvering av foresatte i leseopplæringen på småtrinnet i Kristiansand

I artikkelen [*Slik kan skolen øke elevens leseferdigheter og leselyst*](#), 28.05.2025 kommer Udir med anbefalinger for hvordan skolene bør involvere foresatte i leseopplæringen.

Her pekes det på at følgende bør formidles i foreldremøter eller i andre samarbeidsarenaer med foreldre:

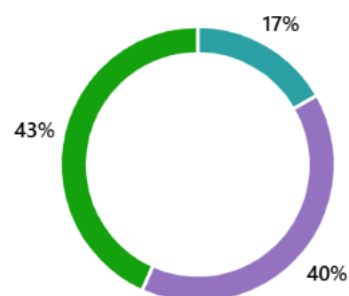
- Hvor viktig lesing er for forståelse og utvikling av ordforråd og læring i alle fag.
- Hvor viktig det er at elevene bruker tid på å lese, og hvor avgjørende foreldre er som rollemodeller i denne sammenhengen.
- At leseferdigheter er sentralt for forståelse og utvikling i alle fag.
- Oppfordre til å bruke tid på høytlesing hjemme.
- Oppfordre til at elevene til enhver tid har litteratur tilgjengelig som interesserer dem, for eksempel ved at familien tar i bruk biblioteket.

En undersøkelse gjennomført av oppvekstdirektøren gir en oversikt over status høsten 2025. Undersøkelsen bygger på udirektøren sine anbefalinger for hvordan skolene bør involvere foresatte i leseopplæringen.

1. På skolen vår formidles følgende i foreldremøter eller i andre samarbeidsarenaer med foreldre:

- Hvor viktig lesing er for forståelse og utvikling av ordforråd og læring i alle fag.
- Hvor viktig det er at elevene bruker tid på å lese, og hvor avgjørende foreldre er som rollemodeller i denne sammenhengen.
- At leseferdigheter er sentralt for forståelse og utvikling i alle fag.

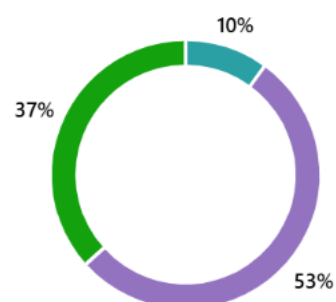
● I svært liten grad	0
● I liten grad	0
● I noen grad	5
● I stor grad	12
● I svært stor grad	13

2. I hvilken grad blir det oppfordret til følgende i foreldremøter eller i andre samarbeidsarenaer med foreldre:

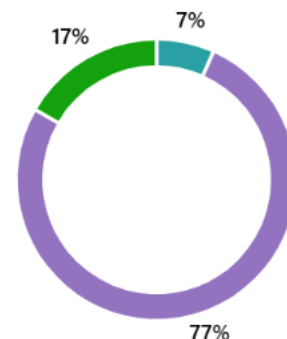
- Oppfordre til å bruke tid på høytlesing hjemme.
- Oppfordre til at elevene til enhver tid har litteratur tilgjengelig som interesserer dem, for eksempel ved at familien tar i bruk biblioteket.

● I svært liten grad	0
● I liten grad	0
● I noen grad	3
● I stor grad	16
● I svært stor grad	11

3. I hvilken grad stiller skolen forventninger til at foresatte gjør leselekser sammen med barna på småtinet?

● I svært liten grad	0
● I liten grad	0
● I noen grad	2
● I stor grad	23
● I svært stor grad	5

Skolene har i undersøkelsen også gitt konkrete eksempler på hvordan foresatte blir involvert i leseopplæringen på småtrinnet. I denne oppsummeringen er eksemplene delt inn fem hovedkategorier:

Informasjon og opplæring til foresatte

- Foreldremøter på 1. og 2. trinn inkluderer grundig informasjon om leseopplæring, blant annet via READ Agder og bokposer.
- Det vises filmer og presentasjoner som forklarer hvordan foresatte kan støtte barnas lesing hjemme (f.eks. forklare vanskelige ord, stille spørsmål under lesing).
- Presentasjoner legges ut på trinnets nettsider for de som ikke kan delta fysisk.
- Ekstra foreldremøter på høsten med kurs i hvordan lese med barn.
- Modellering av lesing på foreldremøter – lærere viser hvordan man kan lese og samtale med barna.
- Biblioteklærer deltar på førskoledager og foreldremøter med boktips og innlegg om høytlesing.

Praktiske tiltak og prosjekter

- Leselekser blir prioritert og kommuniseres tydelig via ukeplaner og månedsbrev.
- Lesekort med underskrift brukes for å sikre daglig lesing hjemme.
- Elevene spiller inn leselekser som lydopptak eller video.
- Intensive lesekurs krever aktiv involvering av foresatte før, under og etter kurs.
- Oppfølging etter bokstavgester med forventning om hjemmeøving.
- Noen skoler har leseprosjekter som "71 grader nord" og "Pokemon-read" involverer hele familien.
- Temaperioder med lesing som hovedfokus og oppdrag til foresatte via ukeplaner.

Tilgjengelighet og lavterskeltilbud

- Noen har åpent bibliotek på kveldstid med enkel servering og godt oppmøte.
- Skolebiblioteket er tilgjengelig daglig – elevene får hjelp til å finne passende bøker som tas med hjem.
- Informasjon om lokale bibliotek og åpningstider deles på foreldremøter.

Dialog og oppfølging

- Utviklingssamtaler inkluderer veiledning om lesing og leseutvikling.
- Dialogmøter med spørsmål og diskusjon om leseopplæring.
- Lærerne følger opp foresatte som ikke signerer leselekser eller der lesing glipper.
- Tips og bokanbefalinger gis jevnlig til foresatte.
- SU og FAU drøfter leseopplæring og foresattes rolle.

Samarbeid med barnehager

- Førskolemøter i mars med barnehagene inkluderer informasjon om høytlesing og foreldrenes ansvar.
- Rød tråd-samarbeid med felles bøker og oppfordring til samtale hjemme.

READ AGDER-prosjektet

Det er tidligere gjort rede for READ-prosjektet i oppvekstutvalget i sak om leseopplæring på småtrinnet 14.05.2024 og i Kvalitetsmeldingene for oppvekst for 2022, 2023 og 2024.

Formålet med READ Agder er å gi økt leseglede blant barn og unge, og støtte foreldres involvering i barnas lesing. Foreldres aktive involvering har stor betydning for barnets utvikling, trivsel og læring. Prosjektets innhold er utlån av en bag med bøker til 4- og 5-åringene, samt 1. og 2. klassingene. Foreldrene får også veiledningsbrosjyrer.

I desember 2024 var selve prosjektperioden avsluttet. Resultatet har vært at samtlige barn i alderen 4 år til 2.trinn på barneskolen i hele Agder har fått låne med seg bøker hjem for høytlesning. Alle barna i Kristiansand i denne aldersgruppa ha nå vært gjennom to runder.

Oppvekstdirektøren har gjennomført en undersøkelse av erfaringene med satsingen. Erfaringene er i stor grad positive. Foreldre har gitt tilbakemeldinger på at de har opplevd prosjektet nyttig og hyggelig. Barnehagene rapporterer jevnt over at de har vært fornøyd med deltagelsen i prosjektet. Det har vært stas å låne bøker for barn og foreldre, både med bokkasser og gjennom å få låne med seg bag hjem. Skolene rapporterer at Read har bidratt til å styrke lesesatsingen på egen skole. Særlig skoler som har knyttet sammen annen satsing, for eksempel på skolebiblioteket, har opplevd god effekt. Samtidig sier flere skoler at de har allerede gode systemer for hjemlån av bøker, og at Read ikke har gitt økt effekt på leseferdighetene.

Skoler og barnehager med høy andel flerspråklige foreldre nevner at bokbaggene i stor grad har vært nyttige, særlig for foreldre som kanskje ikke bruker folkebiblioteket aktivt.

Det er vanskelig å måle effekten av Read. Vi har ikke hatt følgeforskning, slik pilotprosjektet i Aarhus hadde. Samtidig vet vi at å involvere foreldrene i barns leseutvikling er viktig, og dette prosjektet har vært et systematisk forsøk på å støtte foreldrene i dette arbeidet. Prosjektet er et lavterskelprosjekt som involverer alle barn og foreldre, og det er relativt enkelt å administrere for deltagerne.

Read er videreført som ordning, med støtte fra politisk nivå, i Kristiansand fra 2025. Formen er noe forenklet, da bokkassene for de yngste og eldste er tatt bort. Begrunnelsen er at vi allerede har en tilsvarende utlånsordning med folkebiblioteket.

Barn og unges interesser

Saken blir behandlet av ungdommens bystyre – arbeidsutvalget.

Vurdering

Elevne kan bli pålagt å gjøre lekser, jf. oppl. § 10-6, og leselekser er da å forstå som forpliktende. Opplæringsloven § 10-3 slår fast at skolen har plikt til å samarbeide med foreldrene om opplæringen. Samarbeidet skal være inkluderende og tilpasset foreldrenes forutsetninger, men det er skolen som har initiativplikt og ansvar for å tilrettelegge. Foreldre har ikke en juridisk plikt til å inngå avtaler, men de har et moralsk og pedagogisk ansvar som følger av foreldreretten og opplæringsplikten.

Hurtig og god kommunikasjon om leseopplæring mellom skole og hjem er viktig. Denne kommunikasjonen skjer i hovedsak gjennom ukeplanen som også sendes ut gjennom Visma-appen. Dersom det er foresatte som over tid ikke involverer seg nok i barnas leseopplæring er det gjerne komplekse forklaringer på dette. Oppvekstdirektørens vurdering er at skolene i disse tilfellene må ha direkte kontakt med foresatte gjennom fysiske møter der det både kommuniseres tydelige forventninger og tilbys støtte.

Oppvekstdirektøren vurderer at småskoletrinnet har arbeidet godt for å inkludere de foresatte i den økte satsningen på leseopplæring. Det er likevel viktig å kontinuerlig utvikle og forbedre praksis. Det skjer gjennom at skolen systematisk evaluerer praksis, og involverer elever og foresatte i evalueringen. Praksis utvikles også gjennom kollektive læringsprosesser, der lærere lærer av hverandre og der man også lærer på tvers av skoler.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Elevne kan bli pålagt å gjøre lekser, jf. oppl. § 10-6, og leselekser er da å forstå som en forpliktende avtale.

God kommunikasjon om leseopplæring mellom skole og hjem skjer både gjennom digital kommunikasjon, foreldremøter, utviklingssamtaler og veiledning.

Oppvekstdirektøren vurderer at småskoletrinnet har arbeidet godt for å inkludere de foresatte i den økte satsningen på leseopplæring, men at praksis kontinuerlig må forbedres gjennom systematisk evaluering og kollektive læringsprosesser.

Punkt 48/25: Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2026-2029 og årsbudsjett 2026 - Oppvekstområdet

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025020956
Saksbehandler Ragne Karine Eklind

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Oppvekstutvalget	18.11.2025	48/25

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN 2026-2029 OG ÅRSBUDSJETT 2026 - OPPVEKSTOMRÅDET

OPPVEKSTUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.11.2025 SAK 48/25

Oppvekstutvalgets vedtak

Oppvekstutvalget tar forslaget til økonomiplan på Oppvekstområdet til orientering
(Enst.)

19.11.2025